

Blankenberghe

Hoe Nederlands kan het zijn? Het hotel heet De Hollander. De scheepsnaam is Leon van Ockerhout, de plaats van handeling Blankenberghe. Maar het bijschrift is Frans: Quai de pêcheurs. En die sloopstypen? Noch Frans, noch Nederlands maar karakteristiek Vlaams.

67 Kilometer. Langer is hij niet, de Belgische kustlijn. Maar wat een verscheidenheid aan maritieme geschiedenis vind je daar. En hoe verschillend van buurlanden Nederland, Frankrijk en Engeland. Kijk eens goed naar de sloopstypen op dit havengezicht van rond 1910. Slank zijn ze geen van allen. De een heeft een plat gat, de ander een min of meer spits en op de achtergrond zie je iets dat het midden houdt tussen een klassieke reddingsloep en een Katwijkse garnalenschuitje.

Logica

Centraal een indrukwekkend schip. Hoge kop, volle lijnen, zo'n zestien, zeventien meter lang, ruim vijf meter breed en een sterk stuurlastige diepgang van tweemetervijftig. De typenaam is even algemeen als nietszeggend. Dit is een 'sloop'. De platgatters heten 'schipjes'. Zowel de sloep als de schipjes zijn op zijn Engels getuigd; een stevige vaste mast met lange steng. Sloepen zijn er in zowel één- als tweemaastuitvoering. De meeste varen vanuit Oostende en bedrijven de boomkorvisserij. De tweemasters worden daar doorgaans 'dandy' of 'dandysloep' genoemd en, om de verwarring compleet te maken, ondanks hun kits tuigage ook wel 'kottersloep'... Logica is ver te zoeken als het gaat om sloopstypologie in het Nederlandse taalgebied.

Donkey

De Leon van Ockerhout is een kustvisser. Tenminste, in de tijd waarin deze foto gemaakt wordt, rond 1910. De boom van het kornet waarmee vooral op platvis wordt gevist, zie je aan bakboord aan dek liggen. In de negentiende eeuw vissen er nog tientallen soortgenoten in het voorjaar en de zomer met de kol - een lijn met haak - op kabeljauw op de Doggersbank en rond IJsland. Die sloepen zijn voorzien van een bun. De bemanning bestaat op deze reizen uit vijf mannen en een jongen. In 1907 maken de laatste twee sloepen een dergelijke reis ter Noordvisserij. Hun rol is rond die tijd helemaal overgenomen door de veel grotere stoomtrawlers. Zonder bun hebben deze schepen, hoe klein ze ook zijn, achter het visruim waarin zij 40 ton (m³) kunnen bergen, een piepklein machinekamertje waarin een ketel en stoommachientje van een paar pk; de

zogenaamde 'donkey'. Deze drijft het spil aan waarmee de boomkor boven water gehaald wordt.

Sfeervol

De uitgever van deze ingekleurde 'carte postale' is de gerenommeerde drukker-uitgever Leopold Verger & Cie in Parijs. Verger wordt in 1862 geboren in Luik en brengt onder het merk Aqua Photo duizenden ansichtkaarten op de Noordwest Europese markt. Zijn specialiteit is de hier getoonde vorm van inkleuring; 'phototypes monochromes aquarellés'. Hoewel sfeervol en daardoor populair is deze stijl van retouche niet erg subtiel. Met vestigingen in Parijs en Brussel ligt het zwaartepunt zijn 'photographiën' in Frankrijk en België. Zijn zoon Pierre krijgt het kijken naar plaatjes met de paplepel ingegoten maar dit werkgebied is voor hem te klein en te braaf. Als fotograaf en volkenkundige bereist hij de hele wereld. Met zijn zwartwit fotografie en publicaties, met name in relatie tot Afrika en Zuid-Amerika is Pierre Verger († 1996) tot op de dag van vandaag internationaal een grote naam.

Frits Loomeijer